A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2009. április 30.*

A C-393/07. és C-9/08. sz. egyesített ügyekben,

az EK 230. cikk alapján megsemmisítés iránt 2007. augusztus 1-jén, illetve 2007. június 22-én

az **Olasz Köztársaság** (képviseli kezdetben: I. M. Braguglia, később: R. Adam, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: P. Gentili avvocato dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek (C-393/07. sz. ügy),

támogatja:

a **Lett Köztársaság**

beavatkozó,

* Az eljárás nyelve: olasz.

Beniamino Donnici (lakóhelye: Castrolibero [Olaszország], képviselik: M. Sanino, G. M. Roberti, I. Perego és P. Salvatore avvocati)

felperesnek (C-9/08. sz. ügy),

támogatja:

az **Olasz Köztársaság**,

az **Európai Parlament** (képviselik: H. Krück, N. Lorenz és L. Visaggio, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: E. Cannizzaro professore, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen,

támogatja:

Achille Occhetto (lakóhelye: Róma [Olaszország], képviselik: P. De Caterini és F. Paola ügyvédek)

beavatkozó,

benyújtott keresetei tárgyában,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök, T. von Danwitz (előadó), Juhász E., G. Arestis és J. Malenovský bírák,

főtanácsnok: M. Poiares Maduro,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. március 5-i tárgyalásra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az Olasz Köztársaság és B. Donnici keresetében azt kéri, hogy a Bíróság semmisítse meg a B. Donnici mandátumának vizsgálatáról szóló, 2007. május 24-i 2007/2121 (REG) európai parlamenti határozatot, amelyben B. Donnici európai képviselői mandátumát érvénytelennek nyilvánították (a továbbiakban: megtámadott határozat).

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

Az 1976. évi okmány

2 A 2002. június 25-i és szeptember 23-i 2002/772/EK, Euratom tanácsi határozattal (HL L 283., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 137. o.) módosított és újraszámozott, az 1976. szeptember 20-i 76/787/ESZAK, EGK, Euratom határozathoz csatolt, az Európai Parlament képviselőinek közvetlen és általános választójog

alapján történő [helyesen: általános választójogon alapuló közvetlen] választásáról szóló okmány (HL L 278., 1. o., a továbbiakban: 1976. évi okmány) 1., 2., 6–8., 12. és 13. cikke értelmében:

„1. cikk

[…]

(3) A választásnak általánosnak [helyesen: általános választójogon alapulónak], közvetlennek, szabadnak és titkosnak kell lennie.

2. cikk

Az egyes tagállamok sajátos nemzeti helyzetükkel összhangban európai parlamenti választókerületeket alakíthatnak ki, vagy választási területüket más módon részekre oszthatják, anélkül azonban, hogy a választási rendszer arányos voltát összességében megváltoztatnák. […]

6. cikk

(1) Az Európai Parlament tagjai egyénileg és személyesen szavaznak. Az Európai Parlament tagjai nem utasíthatók, és nem kaphatnak kötött mandátumot.

[…]

7. cikk

(1) Az Európai Parlament tagja nem lehet:

– egy tagállam kormányának tagja,

– az Európai Közösségek Bizottságának tagja,

– az Európai Közösségek Bíróságának vagy Elsőfokú Bíróságának bírája, főtanácsnoka vagy hivatalvezetője,

– az Európai Központi Bank Igazgatótanácsának tagja,

– az Európai Közösségek Számvevőszékének tagja,

– az Európai Közösségek ombudsmanja,

– az Európai Gazdasági Közösség, illetve az Európai Atomenergia-közösség Gazdasági és Szociális Bizottságának tagja,

– az Európai Gazdasági Közösséget és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződések alapján a Közösség pénzügyi alapjainak kezelésére vagy állandó jellegű közvetlen igazgatási feladatok ellátására létrehozott bizottság vagy egyéb testület tagja,

– az Európai Beruházási Bank Igazgatótanácsának, Igazgatási Bizottságának tagja, illetve az Európai Beruházási Bank személyzetének tagja,

– az Európai Közösségek intézményeiben, illetve a hozzájuk, vagy az Európai Központi Bankhoz kapcsolódó szakosított szerveknél aktív tisztviselő vagy alkalmazott [helyesen: az Európai Közösségek intézményeiben, illetve a hozzájuk kapcsolódó szakosított szerveknél, vagy az Európai Központi Banknál aktív tisztviselő vagy alkalmazott].

(2) A 2004-es európai parlamenti választásoktól kezdődően az Európai Parlament tagjainak megbízatása nem összeegyeztethető [helyesen: összeférhetetlen] a nemzeti parlamenti képviselőséggel.

[…]

8. cikk

Ezen okmány rendelkezéseire is figyelemmel, a választási eljárásra az egyes tagállamok saját nemzeti rendelkezései az irányadók.

Ezek a nemzeti rendelkezések, amelyek adott esetben figyelembe vehetik a tagállam sajátos körülményeit, a választási rendszer alapvetően arányos voltát [helyesen: arányos voltát alapvetően] nem változtathatják meg. […]

12. cikk

Az Európai Parlament tagjainak mandátumát az Európai Parlament igazolja. Ennek során az Európai Parlament tudomásul veszi a tagállamok által hivatalosan megállapított választási eredményeket, és dönt az ezen okmány rendelkezései alapján esetlegesen felmerülő minden vitás esetben, kivéve azokat, amelyek az ezen okmányban említett nemzeti szabályokból erednek.

13. cikk

(1) Az európai parlamenti tagok helye megüresedik, amikor az Európai Parlament tagjának megbízatása lemondás, elhalálozás, vagy a mandátum visszavonása [helyesen: elvesztése] miatt megszűnik.

(2) Ezen okmány egyéb rendelkezéseire is figyelemmel, az egyes tagállamok megfelelő eljárásokat állapítanak meg a 3. cikkben említett ötéves megbízatási időszak alatt megüresedő képviselői helyeknek a megbízatási időszak fennmaradó idejére történő betöltésére vonatkozóan.

(3) Amennyiben valamely tagállam joga kifejezetten rendelkezik az európai parlamenti tagok mandátumának visszavonásáról [helyesen: elvesztéséről], a megbízatás megszűnésére az ezekben a jogszabályokban meghatározottak szerint kerül sor. Az illetékes nemzeti hatóságok erről tájékoztatják az Európai Parlamentet.

(4) Amennyiben egy parlamenti hely lemondás vagy elhalálozás miatt üresedik meg, az Európai Parlament elnöke erről haladéktalanul értesíti az érintett tagállam illetékes hatóságait.”

Az Európai Parlament eljárási szabályzata

3 Az Európai Parlament eljárási szabályzatának (a továbbiakban: eljárási szabályzat) 3. és 4. cikke a következőképpen szól:

„3. cikk

Mandátumvizsgálat

[…]

(3) Az illetékes bizottság jelentése alapján az Európai Parlament haladéktalanul megvizsgálja a mandátumokat, és határoz az újonnan megválasztott képviselők mandátumának érvényességéről, valamint az [1976. évi] okmány rendelkezéseinek értelmében minden más vitáról [helyesen: az [1976. évi] okmány rendelkezéseinek megfelelően esetlegesen benyújtott minden más panaszról], kivéve azokat, amelyek a nemzeti választási törvényeken alapulnak.

(4) A [helyesen: Az illetékes] bizottság jelentése a tagállamoknak a választások teljes eredményét tartalmazó hivatalos értesítésén alapul, amely tartalmazza a megválasztott jelöltek és a lehetséges helyettesek [helyesen: a megválasztottnak nyilvánított jelöltek és az esetlegesen azok helyébe lépő jelöltek] neveit a szavazási eredmények szerinti rangsorban.

A képviselői mandátum kizárólag abban az esetben nyilvánítható érvényesnek, ha az e cikk, valamint az e szabályzat I. melléklete szerint szükséges írásbeli nyilatkozatokat megtették.

A képviselők mandátumának érvényességét érintő bármely vitában az Európai Parlament az illetékes bizottság jelentése alapján bármikor hozhat döntést.

(5) Ha a képviselői mandátum az ugyanazon a listán szereplő jelöltek visszalépésének eredményeképp jött létre, a mandátumvizsgáló bizottság megbizonyosodik arról, hogy a visszalépésekre az [1976. évi] okmány és a jelen szabályzat 4. cikke (3) bekezdése szellemének és betűjének megfelelően került-e sor.

[…]

4. cikk

A képviselői megbízatás időtartama

[…]

(3) A megbízatásáról lemondó képviselő értesíti az elnököt a lemondásról és a lemondás hatálybalépésének időpontjáról, amely nem haladhatja meg az értesítéstől számított 3 hónapot. Az értesítés a főtitkár vagy annak képviselője jelenlétében elkészített hivatalos jegyzőkönyv formájában történik, amelyet a főtitkár vagy annak képviselője, valamint az érintett képviselő aláírnak, és haladéktalanul benyújtanak az illetékes bizottsághoz, amely a kérdést a dokumentum kézhezvételét követő első ülésén napirendre tűzi.

Ha az illetékes bizottság úgy ítéli meg, hogy a lemondás nem az [1976. évi] okmány szellemének és betűjének megfelelően történt, erről tájékoztatja az Európai Parlamentet, hogy az határozhasson: megállapítja-e az üresedést.

Ellenkező esetben a képviselői hely üresedését a lemondó képviselő által a hivatalos jegyzőkönyvben megjelölt időponttól kezdődő hatállyal állapítják meg. Az Európai Parlament e tárgyban nem szavaz.

[…]

(9) Amennyiben a megbízatás elfogadása vagy az arról történő lemondás nyilvánvalóan tárgyi tévedésen, illetve akarathibán alapul, a Parlament fenntartja a jogot, hogy a megvizsgált kinevezést [helyesen: mandátumot] érvénytelennek nyilvánítsa, illetve a képviselői hely üresedésének megállapítását megtagadja."

Az európai parlamenti képviselők statútuma

4 Az európai parlamenti képviselők statútumának elfogadásáról szóló, 2005. szeptember 28-i 2005/684/EK, Euratom európai parlamenti határozat (HL L 262., 1. o.; a továbbiakban: képviselői statútum) (4) preambulumbekezdése értelmében „[a] képviselők 2. cikkben foglalt szabadságának és függetlenségének védelmét szabályozni

kell, és azt az elsődleges jog egyetlen szövege sem említi. Azon nyilatkozatok, amelyekben képviselők kötelezik magukat arra, hogy mandátumukról meghatározott időpontban lemondanak, illetve a mandátumról való lemondásra vonatkozó, a párt által tetszés szerint felhasználható blankettanyilatkozatok a képviselő szabadságával és függetlenségével összeegyeztethetetlenek, és ezért kötelező jogi erővel nem bírhatnak".

5 Ezenkívül a képviselői statútum (5) preambulumbekezdése szerint az említett statútum 3. cikkének (1) bekezdése teljes egészében átveszi az 1976. évi okmány 6. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseit.

6 A képviselői statútum 2. és 30. cikke pedig a következőképpen rendelkezik:

„2. cikk

(1) A képviselők szabadok és függetlenek.

(2) Semmis az a megállapodás, amely a képviselői mandátumról annak lejárta előtt vagy annak végén történő lemondásra vonatkozik. […]

30. cikk

E statútum az Európai Parlament 2009-ben kezdődő parlamenti ciklusának első napján lép hatályba.”

A nemzeti szabályozás

7 Az Európai Parlament olasz képviselőinek választásáról szóló, 1979. január 24-i 18. sz. törvény (a GURI 1979. január 30-i 29. száma, 947. o.; a továbbiakban: 1979. január 24-i törvény) az Európai Parlament olasz tagjainak választására vonatkozik. A törvény értelmében a képviselőket az általános választójogon alapuló, listás rendszerű, közvetlen, szabad és titkos szavazással választják. A listák a kapott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz az e törvényben szereplő módon; a választókerületekben – amelyekből összesen öt van – kioszthatók mandátumok számát a legutóbbi általános népszámlálás eredménye alapján határozzák meg.

8 Az 1979. január 24-i törvény 20. cikke szerint a választókerület választási bizottságának feladata többek között az, hogy az egyéni eredmények alapján meghatározza az adott listán szereplő jelöltek sorrendjét. Az eredményeket továbbítják az Ufficio elettorale nazionale per il Parlamento europeo presso la Corte di cassazionénak (az olasz semmítőszék mellett működő országos európai parlamenti választási bizottság, a továbbiakban: olasz választási bizottság). A törvény 21. cikkének megfelelően az olasz választási bizottság feladata többek között az, hogy megállapítsa az adott listára országosan leadott szavazatok számát, az adott listára leadott szavazatok alapján meghatározza az arra jutó mandátumok számát, és az adott listára jutó mandátumokat szétossza a választókerületek között. Az említett törvény 23. cikke értelmében ez a bizottság jegyzőkönyvet készít, amelyet meg kell küldeni az Európai Parlament főtitkárságának.

9 Ezenkívül az 1979. szeptember 24-i törvény a 41. cikkében részletesen szabályozza a megüresedett képviselői hely betöltését; ennek értelmében a több választókerületben megválasztott jelöltnek be kell jelentenie az olasz választási bizottságnak, hogy melyik választókerületben akar mandátumhoz jutni. Abban a választókerületben, amelyről lemond, a választási bizottság a legutolsó megválasztott képviselő után közvetlenül következő jelöltet nyilvánítja megválasztottnak. A mandátum időtartama alatt megüresedő parlamenti helyet pedig az olasz választási bizottság az utolsó megválasztott képviselő után ugyanazon a listán, ugyanabban a választókerületben következő jelöltnek juttatja.

10 A törvény 46. cikkének megfelelően az olasz választási bizottság közli az Európai Parlament főtitkárságával a képviselői hely betöltésében a vonatkozó jogvitákat véglegesen eldöntő bírósági határozatok alapján bekövetkező változásokat, adott esetben helyesbíti a választások eredményét, illetve a jogellenesen képviselőnek nyilvánított jelöltek helyett az arra jogosultakat nyilvánítja képviselőnek, és erről értesíti az érintetteket és az Európai Parlament főtitkárságát.

A jogvita alapját képező tényállás és a megtámadott határozat

11 A 2004. június 12-én és 13-án megtartott európai parlamenti választásokon B. Donnici a Società Civile – Di Pietro Occhetto közös listán indult képviselőjelöltként. Ez a lista két képviselői helyet ért el, az egyiket a dél-olaszországi, a másikat pedig az északnyugat-olaszországi választókerületben. Antonio Di Pietro, aki mindkét választókerületben első helyen végzett, a dél-olaszországi választókerületet választotta.

12 A. Occhetto a két választókerületben kapott szavazatok alapján a választási listákon második helyen végzett, és ezzel a dél-olaszországi választókerületben B. Donnicit, az északnyugat-olaszországi választókerületben pedig Giulietto Chiesát előzte meg. Mivel A. Di Pietro a dél-olaszországi választókerület képviselői helyét választotta, A. Occhettót az északnyugat-olaszországi választókerületben megválasztott képviselőnek kellett volna nyilvánítani. Mindazonáltal a 2004. július 6-i és az olasz választási bizottsághoz másnap eljuttatott írásbeli nyilatkozatában A. Occhetto – aki annak idején olasz szenátusi mandátummal rendelkezett – lemondott arról, hogy a két választókerület valamelyikében európai parlamenti képviselői mandátumot szerezzen.

13 E lemondást követően az olasz választási bizottság 2004. július 18-án az északnyugat-olaszországi választókerületben G. Chiesát, a dél-olaszországi választókerületben A. Di Pietrót nyilvánította megválasztottnak, és B. Donnici nevét jelölte meg elsőként A. Di Pietro helyébe lépők jegyzékén a dél-olaszországi választókerület tekintetében; A. Occhetto, aki korábban visszalépett, nem szerepelt ezen a jegyzéken.

14 A 2006. április 9-én és 10-én Olaszországban tartott törvényhozási választások során A. Di Pietrót az olasz parlament képviselőjévé választották, aki 2006. április 28-i hatállyal a nemzeti parlamenti megbízatás mellett döntött. Mivel e megbízatás az 1976. évi okmány 7. cikke (2) bekezdésének értelmében összeférhetetlen volt az európai parlamenti képviselői megbízatással, az Európai Parlament megállapította az adott képviselői hely megüresedését.

15 A. Occhetto, aki szintén jelölt volt ugyanezen a nemzeti törvényhozási választáson, de nem választották újra, az olasz választási bizottsághoz intézett 2006. április 27-i nyilatkozatával visszavonta 2004. július 6-i lemondását, és bejelentette igényét az annak következtében megüresedett képviselői helyre, hogy A. Di Pietro a nemzeti parlamenti megbízatást választotta.

16 E nyilatkozatot követően az olasz választási bizottság 2006. május 8-án A. Occhettót nyilvánította megválasztott európai parlamenti tagnak, és ugyanezen a napon értesítette az Európai Parlamentet, hogy A. Occhetto lép A. Di Pietro helyébe.

17 A Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Lazio regionális közigazgatási bírósága, Olaszország) 2006. július 21-i ítéletében a B. Donnici által a választási bizottság eredményt kihirdető határozatának megsemmisítése iránt benyújtott keresetét – mint alaptalant – elutasította.

18 B. Donnici az Európai Parlament előtt is megtámadta A. Occhetto A. Di Pietro helyébe lépő európai parlamenti képviselővé nyilvánítását. Ezt a panaszt az Európai Parlament Jogi Bizottsága 2006. június 21-i ülésén megvizsgálta. Miután a Jogi Bizottság megállapította, hogy e panasz – mivel az olasz választójogi törvényen alapult – az 1976. évi okmány 12. cikkének értelmében nem elfogadható, egyhangúlag azt javasolta az Európai Parlamentnek, hogy igazolja A. Occhetto mandátumát. Az Európai Parlament 2006. július 3-án igazolta A. Occhetto mandátumát.

19 A Consiglio di Stato 2006. december 6-i ítéletével helyt adott a B. Donnici által a Tribunale amministrativo regionale del Lazio ítélete ellen benyújtott fellebbezésnek, és megsemmisítette az olasz választási bizottság által 2006. május 8-án hozott határozatot, amellyel A. Occhettót európai parlamenti képviselővé nyilvánította. A Consiglio di Stato megállapította többek között, hogy „a népakarat […] soha nem volt akadálya annak, hogy valamely jelölt lemondjon a megválasztásról", és hogy „a [választási] sorrend nem megváltoztatható jellege nem te[szi] lehetővé […], hogy a lemondó kénye-kedve szerint újra elfoglalja korábbi helyét […] a sorrendben".

20 A Consiglio di Stato ítélete a Corte suprema di cassazione 2007. március 26-i ítélete nyomán vált jogerőssé, amelyben A. Occhetto keresetét alaki hiba miatt elfogadhatatlannak nyilvánították. 2007. április 19-i keresetében A. Occhetto panasszal fordult az Emberi Jogok Európai Bíróságához, amelynek elbírálásáról A. Occhetto képviselője a 2009. március 5-i tárgyaláson azt állította, hogy akkor még folyamatban volt.

21 2007. március 29-én az olasz választási bizottság tudomásul vette a Consiglio di Stato ítéletét, és kihirdette B. Donnicinek a dél-olaszországi választókerület európai parlamenti képviselőjeként történt megválasztását, visszavonva ezzel A. Occhetto mandátumát. Az Európai Parlament, miután értesítették róla, a 2007. április 23-i plenáris ülés jegyzőkönyvében azzal vette tudomásul a kihirdetést, hogy B. Donnici elfoglalhatja helyét az Európai Parlamentben, de a mandátumát igazoló, meghozandó európai parlamenti határozatig csak ideiglenes jelleggel.

22 Időközben A. Occhetto 2007. április 5-i levelében kifogást nyújtott be, és arra kérte az Európai Parlamentet, hogy az ő mandátumát igazolja, ne B. Donniciét. Az Európai Parlament e kifogás nyomán a jogi bizottsága elé utalta B. Donnici mandátuma igazolásának ügyét.

23 Az Európai Parlament 2007. május 24-én meghozta a megtámadott határozatot, amely a következőképpen szól:

„Az Európai Parlament,

– tekintettel [az 1976. évi] okmányra,

– tekintettel eljárási szabályzata 3., 4., és 9. cikkére, valamint I. mellékletére,

– tekintettel az olasz hatóságok [helyesen: az illetékes olasz hatóság] hivatalos tájékoztatására Beniamino Donnici megválasztásáról az Európai Parlamentbe,

– tekintettel Achille Occhetto Beniamino Donnici Európai Parlamentbe történő megválasztásának jogszerűségét vitató, 2007. március 25-i kifogására,

– tekintettel a Jogi Bizottság jelentésére (A6-0198/2007),

– […]

D. mivel az európai választási eljárásra vonatkozó nemzeti rendelkezéseknek összhangban kell lenniük a közösségi jogi rendszer [helyesen: jogrend] alapvető elveivel, elsődleges jogával [helyesen: és különösen az elsődleges közösségi joggal], valamint [az 1976. évi] okmány szellemével és betűjével; mivel ez okból kifolyólag a jogalkotás, a közigazgatás és az igazságszolgáltatás területén illetékes nemzeti hatóságok az európai választási eljárásra vonatkozó nemzeti rendelkezéseik alkalmazásakor és/vagy értelmezésekor nem hagyhatják figyelmen kívül a közösségi jog választási kérdésekkel kapcsolatos elveit,

E. mivel azt, hogy Achille Occhetto [az 1976. évi] okmány szelleme és betűje szerint jogszerűen [helyesen: szellemének és betűjének megfelelően] mondott-e le képviselői posztjáról, az okmány 6. cikke alapján kell eldönteni […], továbbá [helyesen: mivel] a képviselők szabadsága és függetlensége kulcsfontosságú alapelv,

F. mivel az Európai Parlament képviselőinek statútuma (amely 2009-ben lép hatályba) 2. cikkének (1) bekezdése megállapítja, hogy »a képviselők szabadok és függetlenek«, míg e cikk (2) bekezdése az (1) bekezdés természetes folyományaként hozzáteszi, hogy »semmis az a megállapodás, amely a képviselői mandátumról annak lejárta előtt vagy annak végén történő lemondásra vonatkozik«,

G. mivel a statútum ezen rendelkezései csupán [az 1976. évi] okmányban már szereplő szabadság és függetlenség elvét fejtik ki […],

[…]

K. mivel [az 1976. évi] okmány 6. cikkének hatálya azokra a jelöltekre is kiterjed, akik hivatalosan szerepelnek a választások utáni listán [helyesen: rangsorban], azaz európai parlamenti képviselőjelöltként potenciálisan a Parlament tagjai,

L. mivel Achille Occhetto lemondása képviselői mandátumáról egy […] megállapodás eredménye, és mint ilyen, nem tekinthető összeegyeztethetőnek [az 1976. évi] okmány betűjével és szellemével, ezért semmis,

M. mivel Achille Occhetto visszalépésének semmissége ténybeli és jogi alapon megkérdőjelezi utódja, Beniamino Donnici mandátumának érvényességét is,

[…]

O. mivel a [Consiglio di Stato] jogerős ítéletében semmissé nyilvánította Achille Occhetto európai parlamenti képviselőnek nyilvánítását,

P. mivel [az 1976. évi] okmány 12. cikke értelmében az Európai Parlament – és csakis az Európai Parlament – vizsgálja meg az általános választójog alapján megválasztott tagjai mandátumának érvényességét; mivel az Európai Parlament ezen alapvető előjoga [helyesen: hatásköre] nem megkérdőjelezhető és még kevésbé ellehetetleníthető a nemzeti hatóságoknak a közösségi jog vonatkozó rendelkezéseivel és alapelveivel nyilvánvalóan ellentétes rendelkezése által, még akkor sem, ha e rendelkezést az adott állam legfelső igazságszolgáltatási testülete jogerősen jóváhagyta, amint az a [Consiglio di Stato] szóban forgó ítélete esetében történt; […]

Q. mivel a Parlament jogosan vitathatja Beniamino Donnici mandátumának érvényességét, és nem kell figyelembe vennie [helyesen: ezzel párhuzamosan figyelmen kívül hagyhatja] a [Consiglio di Stato] határozatát azon az alapon, hogy az ellentétes [az 1976. évi] okmány szellemével és betűjével, ezért érvényesnek tekintheti Achille Occhetto mandátumát,

1. érvénytelennek nyilvánítja Beniamino Donnici európai parlamenti mandátumát, akinek megválasztását a nemzeti hatóságok közölték;

2. érvényesnek nyilvánítja Achille Ochetto mandátumát,

[…]”.

A közösségi bíróságok előtti eljárások és a felek kérelmei

24 Az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságának Hivatalához 2007. június 22-én benyújtott keresetlevelével, amelyet T-215/07. számon vettek nyilvántartásba, B. Donnici megsemmisítés iránti keresetet indított a megtámadott határozat ellen, amelyet vele 2007. május 29-én közöltek. A T-215/07. sz., Donnici kontra Parlament ügyben 2007. december 13-án hozott végzésében (EBHT 2007., II-5239. o.) az Elsőfokú Bíróság a T-215/07. sz. ügyben átengedte hatáskörét a Bíróságnak annak érdekében, hogy a megsemmisítés iránti keresetről a Bíróság dönthessen. A Bíróságon az ügyet C-9/08. számon vették nyilvántartásba. A Bíróság elnöke 2008. február 21-i végzésével

megengedte A. Occhetto, illetve az Olasz Köztársaság számára, hogy az Európai Parlament kérelmeinek, illetve B. Donnici kérelmeinek támogatása végett beavatkozzon az eljárásba.

25 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2007. augusztus 14-én benyújtott külön beadványában az Európai Parlament kifogást emelt az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 114. cikkének 1. §-a alapján, amelyben arra kérte az Elsőfokú Bíróságot, hogy a jogi szolgálatának 2007. május 2-i véleményét, amely B. Donnici keresetének A. 11. sz. mellékletében szerepel, távolítsa el a jelen ügy iratai közül. A 2009. január 29-én hozott végzésével a Bíróság helyt adott az Európai Parlament kérelmének, és úgy döntött, hogy az érdemi határozatban határoz B. Donnici azon kérelméről, hogy a bizonyításfelvétel során rendelje el az említett vélemény benyújtását.

26 A Bíróság Hivatalához 2007. augusztus 1-jén benyújtott keresetlevelével, amelyet C-393/07. számon vettek nyilvántartásba, az Olasz Köztársaság is keresetet indított a megtámadott határozat megsemmisítése iránt, amelyet vele 2007. május 28-án közöltek. A Bíróság elnöke 2008. február 21-i végzésével megengedte a Lett Köztársaság számára, hogy az Olasz Köztársaság kérelmeinek támogatása végett beavatkozzon az eljárásba. A Lett Köztársaság sem az eljárás írásbeli, sem szóbeli szakaszában nem vett részt.

27 A Bíróság negyedik tanácsa elnökének 2009. január 30-i végzésével a két megsemmisítés iránti keresetet a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélet meghozatala céljából egyesítették.

28 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2007. június 22-én benyújtott külön beadványában, amelyet T-215/07. R. számon vettek nyilvántartásba, B. Donnici a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztését kérte. Az ideiglenes intézkedésről határozó, az Elsőfokú Bíróság elnökét helyettesítő bíró helyt adott a kérelemnek, és a T-215/07.-R. sz., Donnici kontra Parlament ügyben 2007. november 15-én hozott végzésével (EBHT 2007., II-4673. o.) felfüggesztette a megtámadott határozat végrehajtását.

29 A Bíróság elnöke a C-512/07. P(R). és C-15/08. P(R). sz., Occhetto és Parlament kontra Donnici egyesített ügyekben 2009. január 13-án hozott végzésében (EBHT 2009., I-1. o.) elutasította az A. Occhetto és az Európai Parlament által az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában hozott említett végzés ellen benyújtott fellebbezést.

30 Az Olasz Köztársaság és B. Donnici keresetükben azt kérik, hogy a Bíróság semmisítse meg a megtámadott határozatot, és kötelezze az Európai Parlamentet a költségek viselésére. B. Donnici járulékosan, az EK 241. cikk alapján kéri, hogy a Bíróság nyilvánítsa jogellenesnek az eljárási szabályzat 3. cikkének (5) bekezdését, illetve másodlagosan rendelje el az Európai Parlament jogi szolgálata 2007. május 2-i véleményének a jelen ügy irataihoz való csatolását. Az Európai Parlament azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a kereseteket, valamint kötelezze az Olasz Köztársaságot és B. Donnicit a költségek viselésére.

A keresetekről

31 A C-393/07. sz. ügyben az Olasz Köztársaság a következőkre alapított öt jogalapra hivatkozik: a megtámadott határozat sérti az 1976. évi okmány 6., 8., 12. és 13. cikkét és az EU 6. cikket; a képviselői statútum 2. cikkét; az EK 199. cikket és az eljárási szabályzat 3. és 4. cikkét; az EU 6. cikket, az EK 10. cikket és az EK 230. cikket, valamint megsértették a határozatra vonatkozó indokolási kötelezettséget.

32 A C-9/08. sz. ügyben B. Donnici egyfelől az 1976. évi okmány 12. cikkének, az eljárási szabályzat 3. cikke (1) bekezdésének, a függetlenség elvének, a kötött mandátum tilalmának és a jogerő elvének megsértésére, másfelől a megtámadott határozatra vonatkozó indokolási kötelezettség megsértésére alapított két jogalapra hivatkozik.

Az első jogalapról

A felek érvei

33 Az Olasz Köztársaság és B. Donnici lényegében arra hivatkozik, hogy az Európai Parlamentnek, az 1976. évi okmány 12. cikkével összhangban, meg kellett volna elégednie azzal, hogy tudomásul veszi az olasz választási bizottság B. Donnicit megválasztottnak nyilvánító határozatát. A 12. cikk ugyanis nem teszi lehetővé az Európai Parlament számára, hogy eltérjen az említett aktustól azért, mert az szerinte ellentétes a közösségi joggal. Ehhez hasonlóan az Európai Parlament a kifogásokra vonatkozó határozatát kizárólag az 1976. évi okmány rendelkezéseire alapíthatja, a többi közösségi jogi rendelkezésre – beleértve az közösségi jog általános elveit – nem.

34 Az 1976. évi okmány 6. cikkét illetően úgy érvelnek, hogy az csak a képviselőkre alkalmazandó, a nem megválasztott jelöltekre nem, következésképpen nem vonatkozik A. Occhetto 2004. július 6-i lemondására, mert abban az időpontban nem volt európai parlamenti képviselő. Mivel szövegezése szerint az említett cikk kizárólag a parlamenti mandátum gyakorlására vonatkozik, a választási eljárás eseményei és a megválasztott jelöltek képviselővé nyilvánítást megelőzően tanúsított magatartása nem tartozik a hatálya alá.

35 Ezzel szemben az Európai Parlament – A. Occhetto támogatásával – úgy véli, hogy az 1976. évi okmány 12. cikke alapján feladata ellenőrizni, hogy a tagállami hatóságok általi képviselővé nyilvánítás megfelel-e általában a közösségi jognak, így különösen az 1976. évi okmányban szereplő elveknek. Hatásköre ilyen értelmezését tükrözi az eljárási szabályzata 3. cikkének (4) és (5) bekezdése, továbbá 4. cikkének (3) és (9) bekezdése, valamint az e kérdéskörre vonatkozó gyakorlata. Szerinte nyilvánvaló, hogy a saját összetételét befolyásoló választási eljárás tekintetében, létezik egy olyan közösségi szabályozási szint, amely a tagállami eljárások eltéréseiből adódó torzulások elkerülésére szolgáló alapkövetelmény-rendszert hoz létre, és amelyet az Európai Parlamentnek garantálnia kell. Ha az Európai Parlament hatásköre gyakorlásakor csak az 1976. évi okmány 7. cikke szerinti összeférhetetlenségi eseteket vizsgálhatná, e hatáskörnek nem lenne valódi tartalma.

36 Az Európai Parlament – A. Occhetto támogatásával – úgy érvel, hogy ha nyilvánvalóan megsértik az 1976. évi okmány alapelveit, mint például az ezen okmány 6. cikkében szereplő szabad parlamenti mandátum elvét vagy az említett okmány 1. és 2. cikke szerinti általános választójogon alapuló arányos választás elvét, akkor jogában áll, sőt kötelessége is, hogy ne folytassa a jogsértést a nemzeti eljárás eredményének tudomásul vételével, különben a mandátumigazolásra vonatkozó saját határozata is jogellenes lesz. A közösségi jog elsőbbsége miatt figyelmen kívül kell hagynia az adott jelölt nemzeti hatóságok általi megválasztottnak nyilvánítását, ha az nyilvánvalóan ellentétes a közösségi joggal.

37 Az 1976. évi okmány 6. cikke a megválasztott jelöltet is védi. Ellenkező esetben az e cikk nyújtotta védelem nem vonatkozna azon aktusokra – mint például a jelen ügyben A. Occhetto választási megállapodással indokolt lemondása –, amelyek megakadályozzák, hogy a választók akaratának megfelelő mandátum megvalósuljon. Az okmány 6. cikkének ilyen értelmezése mellett szól a képviselői statútum 2. cikke, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt európai egyezményhez csatolt első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikke.

38 Ezenkívül az Európai Parlament arra hivatkozik, hogy az említett 6. cikknek a jelen ügyre történő alkalmazása abból a tényből is következik, hogy A. Occhetto képviselői hellyel rendelkezett az Európai Parlamentben, amikor a nemzeti hatóságok közölték vele, hogy B. Donnici lép a helyébe.

A Bíróság álláspontja

39 Az első jogalap azt a kérdést veti fel, hogy meddig terjed az Európai Parlament tagjai mandátumának vizsgálatára vonatkozó, az 1976. évi okmány 12. cikke szerinti hatásköre. Következésképpen a megtámadott határozat érvényességének vizsgálata érdekében lényegében az Európai Parlament e rendelkezés szerinti hatáskörének tartalmát kell elemezni. Márpedig ezen okmány 12. cikke mindenesetre azt feltételezi, hogy az Európai Parlament határozata az okmány valamely olyan rendelkezésén alapul, amelyet vitatni lehet. Mivel az Európai Parlament e tekintetben elsősorban az 1976. évi

okmány 6. cikkére hivatkozik, először is azt kell meghatározni, hogy e rendelkezés főszabály szerint alkalmazható-e a jelen ügyben.

– Az 1976. évi okmány 6. cikkének alkalmazhatóságáról

40 Az 1976. évi okmány 6. cikkének (1) bekezdése értelmében az Európai Parlament tagjai egyénileg és személyesen szavaznak, nem utasíthatók és nem kaphatnak kötött mandátumot.

41 Az említett cikk szövegezéséből kitűnik, hogy a cikk kifejezetten az „Európai Parlament tagjaira" hivatkozik, és a parlamenti mandátum gyakorlására vonatkozik. Ezenfelül ugyanez a cikk az említett tagok szavazati jogát említi, amely jellegénél fogva nem köthető a választások utáni rangsorba hivatalosan felvett jelölti minőséghez (lásd a fent hivatkozott Occhetto és Parlament kontra Donnici ügyben hozott végzés 41. pontját).

42 Meg kell állapítani, hogy az 1976. évi okmány 6. cikke – az egyértelmű szövegezésére tekintettel – nem alkalmazható azon aktusokra, amelyek tárgya a megválasztott jelölt lemondása; ilyen aktus a jelen ügyben A. Occhettónak az A. Di Pietro helyébe lépő képviselőként tett lemondó nyilatkozata.

43 Az Európai Parlament által e tekintetben felhozott érvek sem tesznek lehetővé más értelmezést.

44 Többek között az Európai Parlamentnek nincs általános hatásköre a tagállami választási eljárások jogszerűségének az 1976. évi okmány 6. cikke mögött állítólag rejlő valamennyi olyan elvre tekintettel történő vizsgálatára, mint amelyeket az Európai Parlament különösen az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez csatolt első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikkéből a 6. cikk ezen elvek fényében történő tág értelmezésével levezet (ebben az értelemben erre vonatkozóan lásd a fent hivatkozott Occhetto és Parlament kontra Donnici ügyben hozott végzés 43. pontját).

45 Az említett 6. cikk ilyen értelmezése ugyanis figyelmen kívül hagyná a jogalkotó akaratát azzal, hogy a mandátum gyakorlására vonatkozó e rendelkezést – a pontosan meghatározott hatálya ellenére – a választási eljárásra vonatkozó hatásköri szabállyá változtatná, holott ezt a kérdéskört az 1976. évi okmány 8. cikkének megfelelően főszabály szerint a tagállami rendelkezések szabályozzák.

46 A képviselői statútum 2. cikkét illetően, amelyre az Európai Parlament az 1976. évi okmány 6. cikkére vonatkozó értelmezése alátámasztására hivatkozik, először is jelezni kell, hogy ez a statútum a szóban forgó tények idején még nem volt hatályban. Ezenkívül a képviselői statútum (4) preambulumbekezdése szerint „[a] képviselők 2. cikkben foglalt szabadságá[…]t és függetlenségé[…]t szabályozni kell”, mivel „azt az elsődleges jog egyetlen szövege sem említi”; az (5) preambulumbekezdése értelmében pedig e statútum 3. cikkének (1) bekezdése teljes egészében átveszi az 1976. évi okmány 6. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseit. Következésképpen a képviselői statútum 2. cikke nem az említett 6. cikk kodifikálása (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Occhetto és Parlament kontra Donnici ügyben hozott végzés 44. pontját).

47 Ezenkívül az Európai Parlament – a jogi normák hierarchiája elvének megfelelően – eljárási szabályzatának rendelkezése és a vonatkozó állítólagos gyakorlata alapján nem értelmezheti *contra legem* az 1976. évi okmány 6. cikkét (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Occhetto és Parlament kontra Donnici ügyben hozott végzés 45. pontját).

48 Meg kell állapítani ugyanis, hogy az eljárási szabályzat belső szervezeti aktus, amely a Parlament javára nem állapíthat meg olyan hatásköröket, amelyeket jogi aktus, a jelen esetben az 1976. évi okmány kifejezetten nem ismer el (lásd a C-200/07. és C-201/07. sz., Marra egyesített ügyekben 2008. október 21-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-7929. o.] 38. pontját). Ebből még inkább az következik, hogy az állítólagos intézményi gyakorlat nem ronthatja le az említett 6. cikk hatályát.

49 Következésképpen A. Occhetto lemondása a póttagok jegyzékén elfoglalt helyéről nem tartozik az 1976. évi okmány 6. cikkének hatálya alá, és így ez a cikk nem lehetett alapja az Európai Parlament tagjára vonatkozó, ezen okmány 12. cikke szerinti mandátum-vizsgálattal kapcsolatos vitának, valamint az Európai Parlament a megtámadott határozatot nem alapíthatta az említett 6. cikk megsértésére.

– Az 1976. évi okmány 12. cikkének megsértéséről

50 Annak megállapítása után, hogy a megtámadott határozat nem alapozható az 1976. évi okmány 6. cikkére, az a kérdés vetődik fel, hogy az Európai Parlament érvelésének megfelelően lehet-e e határozat alapja az 1976. évi okmány 1. és 2. cikkében szereplő, általános választójogon alapuló és arányos választás elvének megsértése. Ezen elvek megsértésére hivatkozva az Európai Parlament azt állítja, hogy hatásköre van annak ellenőrzésére, hogy B. Donnici hivatalosan európai parlamenti taggá nyilvánítása az említett követelményeknek megfelelően történt-e. Meg kell tehát vizsgálni, hogy ezen okmány 12. cikke létrehoz-e ilyen hatáskört az Európai Parlament számára tagjai mandátumának vizsgálatával összefüggésben.

51 Az 1976. évi okmány 12. cikke értelmében tagjai mandátumának vizsgálata során az Európai Parlament tudomásul veszi a tagállamok által hivatalosan megállapított választási eredményeket, és dönt az ezen okmány rendelkezései alapján esetlegesen felmerülő minden vitás esetben, kivéve azokat, amelyek az ezen okmányban említett nemzeti szabályokból erednek.

52 E 12. cikk szövegezéséből kitűnik, hogy az Európai Parlamentnek az említett cikk első mondata szerinti vizsgálati hatásköre a második mondatában szereplő két jelentős megszorító feltételnek van alávetve (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Donnici kontra Parlament ügyben 2007. november 15-én hozott végzés 71. pontját, valamint a fent hivatkozott Occhetto és Parlament kontra Donnici ügyben hozott végzés 31. és 32. pontját).

53 Az 1976. évi okmány 12. cikke második mondatának első része értelmében az Európai Parlament „tudomásul veszi a tagállamok által hivatalosan megállapított választási eredményeket". Az Európai Parlamentnek az említett cikk második mondata második részében szereplő, a viták eldöntésére vonatkozó különös hatásköre pedig szintén korlátozott, *ratione materiae* azokra a vitás esetekre, amelyek „[az 1976. évi okmány] rendelkezései alapján [merülnek fel], kivéve azokat, amelyek az ezen okmányban említett nemzeti szabályokból erednek".

54 Egyfelől, az Európai Parlament érvelésével ellentétben, már az 1976. évi okmány 12. cikke szövegéből is következik, hogy ez a cikk nem a közösségi jog egésze alapján felmerülő vitás esetek eldöntésének hatáskörével ruházza fel az Európai Parlamentet. Egyértelmű szövegezése értelmében az említett cikk csak azon „vitás esetekre [irányul], amelyek ezen okmány rendelkezései alapján" merülnek fel (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Occhetto és Parlament kontra Donnici ügyben hozott végzés 32. pontját).

55 Másfelől az az eljárás, hogy „tudomásul veszi a […] hivatalosan megállapított választási eredményeket", azt jelenti, hogy az Európai Parlament a tagjai mandátumvizsgálatára vonatkozó határozatát köteles volt az olasz választási bizottság által 2007. március 29-én, a Consiglio di Stato 2006. december 6-i ítélete nyomán hozott határozatra alapozni. Ez az eredményt kihirdető határozat ugyanis a tagállami követelményeknek megfelelő döntési eljárás eredménye, amelynek során az említett határozattal kapcsolatos jogi kérdéseket jogerősen eldöntötték, tehát a szóban forgó jogi helyzet már az Európai Parlament határozatát megelőzően kialakult. Márpedig a Bíróság már kimondta, hogy a „tudomásul veszi" kifejezést az 1976. évi okmánnyal összefüggő ügyekben úgy kell értelmezni, hogy az Európai Parlamentnek ezen a területen semmiféle mérlegelési mozgástere sincs (lásd ebben az értelemben a C-208/03. P. sz., Le Pen kontra Parlament ügyben 2005. július 7-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-6051. o.] 50. pontját).

56 Az 1976. évi okmány 12. cikkének (2) bekezdésében szereplő „tudomásul veszi" kifejezés – amely eredeti formájában úgy hangzott, hogy a tagállami rendelkezések alkalmazásával megüresedő képviselői helyekről a tagállamok értesítik az Európai Parlamentet, amely azt tudomásul veszi – ezen értelmezése irányadó a hatályos 1976. évi okmány 12. cikkében szereplő ugyanezen kifejezésre is. Ha az 1976. évi okmány 12. cikkének (2) bekezdése eredeti változatában semmiféle mérlegelési mozgásteret nem hagy az Európai Parlament számára – még valamely tagja mandátumának a tagállami rendelkezések alkalmazása eredményeként bekövetkező és az intézmény mindenkori összetételét befolyásoló elvesztése esetén sem –, akkor a döntési jog e hiánya még nyilvánvalóbb a tagállamok által hivatalosan európai parlamenti képviselővé nyilvánított személyek mandátumának az 1976. évi okmány 12. cikke szerinti vizsgálata esetén. Ebben az esetben ugyanis arról van szó, hogy a tagállami hatóságok az Európai Parlament jövőbeli tagjait képviselővé nyilvánítják a választási eljárásnak megfelelően, amelyet – amint az az 1976. évi okmány 8. cikkéből kifejezetten kitűnik – a tagállami rendelkezések szabályoznak.

57 Következésképpen az Európai Parlament nem vonhatja kétségbe az olasz választási bizottság általi képviselővé nyilvánítás szabályosságát. Az 1976. évi okmány 12. cikke arra sem hatalmazza fel az Európai Parlamentet, hogy megtagadja a tudomásulvételt, ha úgy véli, szabálytalanság áll fenn (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Donnici kontra Parlament ügyben 2007. november 15-én hozott végzés 75. pontját).

58 Az 1976. évi okmány 12. cikke ezen értelmezését megerősíti a cikknek az EK-Szerződés vonatkozó rendelkezései fényében történő olvasata, valamint a cikk környezetét alkotó szabályozási keret.

59 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az EK 5. cikk első bekezdésének, az EK 7. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, valamint az EK 189. cikk első bekezdésének megfelelően az Európai Parlament a Szerződésekben ráruházott hatáskörök keretén belül gyakorolja hatalmát és jár el.

60 Ezenkívül az 1976. évi okmány 8. cikke értelmében ezen okmány rendelkezéseire is figyelemmel „a választási eljárásra az egyes tagállamok saját nemzeti rendelkezései az irányadók”. Ennélfogva ugyan a tagállamok kötelesek az 1976. évi okmány rendelkezéseit tiszteletben tartani annyiban, amennyiben azok bizonyos választási módszereket határoznak meg, ám ettől még végső soron a tagállamok feladata a választások megszervezése a nemzeti rendelkezések által meghatározott eljárás szerint, valamint a választási eljárás során a szavazatok megvizsgálása és a választási eredmények hivatalos megállapítása (a fent hivatkozott Donnici kontra Parlament ügyben 2007. november 15-én hozott végzés 74. pontja).

61 Végül az 1976. évi okmány 13. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok megfelelő eljárásokat állapítanak meg a megüresedő képviselői helyek betöltésére vonatkozóan.

62 Következésképpen e szabályozási keretnek megfelelően az Európai Parlament képviselőinek 2004. június 12-én és 13-án lefolytatott választására, valamint a megüresedő helyet betöltők képviselővé nyilvánítására minden tagállamban továbbra is a vonatkozó hatályos nemzeti rendelkezések – a jelen esetben az 1979. január 24-i törvény – voltak irányadók (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Donnici kontra Parlament ügyben 2007. november 15-én hozott végzés 66. pontját).

63 Egyébiránt vonatkozó közösségi szabályozás hiányában az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata, hogy kijelölje a hatáskörrel rendelkező bíróságokat, és meghatározza az azon jogok védelmének biztosítását szolgáló keresetek eljárási szabályait, amelyek a közösségi jogból erednek a jogalanyok számára, azzal, hogy e szabályok egyfelől nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló nemzeti keresetekre vonatkoznak (az egyenértékűség elve), és másfelől nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé a közösségi jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a hatékony érvényesülés elve) (lásd ebben az értelemben a C-300/04. sz., Eman és Sevinger ügyben 2006. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-8055. o.] 67. pontját).

64 Márpedig az Európai Parlament nem hivatkozott arra, hogy az olasz eljárási rendelkezések sértik az egyenértékűség és a hatékony érvényesülés ezen elvét. Egyébként, még ha így is lenne, abból akkor sem következne, hogy az Európai Parlament fel van hatalmazva arra, hogy az illetékes tagállami hatóságok aktusait a saját megállapításaival helyettesítse.

65 Annak ellenőrzése, hogy a tagállamok tiszteletben tartják-e a Szerződés rendelkezéseit, valamint az intézmények által ezek alapján alkotott rendelkezéseket, a Bizottság feladata, amelyet az EK 226. cikk felhatalmaz arra, hogy kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást indítson a Bíróságon, ha úgy véli, hogy valamely tagállam nem teljesítette kötelezettségeit. Ezenkívül e rendelkezések tiszteletben tartásának ellenőrzését az EK 234. cikk szerinti eljárás garantálja, amely része a választási jogviták rendezésének a tagállamokban.

66 E szabályozási keret alapján úgy tűnik, hogy az Európai Parlamentnek nincs általános hatásköre annak eldöntésére, hogy a tagállami választási eljárások és a konkrét esetekre történő alkalmazásuk összhangban van-e a közösségi joggal. Következésképpen az Európai Parlament hatásköre a tagjai mandátumának vizsgálatával kapcsolatos ügyekben azon jogkörökre korlátozódik, amelyeket az 1976. évi okmány vonatkozó rendelkezései egyértelműen meghatároznak (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Occhetto és Parlament kontra Donnici ügyben hozott végzés 32. pontját).

67 Ebből következően az 1976. évi okmány 12. cikkének az az értelmezése, amely szerint az Európai Parlamentnek általános hatásköre van a tagállami hatóságok általi hivatalos képviselővé nyilvánítás ellenőrzésére, nem csak az említett cikk szövegével ellentétes, hanem az EK 5. cikkben és EK 7. cikkben foglalt azon elvekkel is, amelyek értelmében a Közösség és intézményei hatáskörei átruházott hatáskörök (lásd ebben az értelemben a C-376/98. sz., Németország kontra Parlament és Tanács ügyben 2000. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-8419. o.] 83. pontját, valamint a C-402/05. P. és C-415/05. P. sz., Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 3-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-6351. o.] 203. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

68 A jelen ítélet 35–37. pontjában felidézett, az Európai Parlament által felhozott érvek, amelyeket A. Occhetto is támogat, nem kérdőjelezik meg az 1976. évi okmány 12. cikkének ezen értelmezését, amely értelmében az Európai Parlamentnek semmiféle hatásköre sincs arra, hogy eltérjen az olasz választási bizottság képviselővé nyilvánító határozatától.

69 Az elsőként felhozott érvet – amely szerint, ha az Európai Parlamentnek nem lenne hatásköre a tagállamok által kihirdetett eredmények közösségi jogi szempontú ellenőrzésére, akkor az 1976. évi okmány 12. cikke szerinti mandátumvizsgálati hatáskörének nem lenne tartalma – el kell utasítani. Hangsúlyozni kell ugyanis, hogy az Európai Parlament megőrzi azon hatáskörét, hogy az 1976. évi okmány 12. cikke keretében döntsön azon megválasztott jelölt helyzetéről, akivel kapcsolatban fennáll az európai parlamenti tagsággal összefüggő, az 1976. évi okmány 7. cikkében felsorolt összeférhetetlenségi okok valamelyike (lásd a fent hivatkozott Occhetto és Parlament kontra Donnici ügyben hozott végzés 33. pontját).

70 A másodikként felhozott érvet illetően – amely szerint az Európai Parlamentnek a tagjai képviselővé nyilvánítására vonatkozó alapkövetelmény-rendszer garantálása érdekében lehetősége kell legyen eltérni a tagállami hatóságok általi azon képviselővé nyilvánító határozatoktól, amelyek nyilvánvalóan ellentétesek az 1976. évi okmány alapelveivel – emlékeztetni kell, hogy a nemzeti bíróságok feladata – adott esetben az EK 234. cikk alapján a Bíróság elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem megválaszolását követően –, hogy döntsenek a nemzeti választási rendelkezések és eljárások jogszerűségéről (lásd a fent hivatkozott Donnici kontra Parlament ügyben 2007. november 15-én hozott végzés 93. pontját).

71 A jelen ügyben az 1979. január 24-i törvény alapján az illetékes olasz bíróságok ténylegesen gyakorolták is ezt a felülvizsgálati hatáskörüket. A választási eredmények hivatalos kihirdetésével kapcsolatos jogi kérdéseket ugyanis tagállami szinten jogerősen eldöntötték a Consiglio di Stato 2006. december 6-án hozott, jogerőre emelkedett ítéletével.

72 Végül az 1976. évi okmány 12. cikkének egyértelmű szövege és az abban az ezekre a kérdésekre vonatkozóan meghatározott hatáskörmegosztás kizárja annak megállapítását, hogy sérültek az európai parlamenti választásokon jelöltként indulók választási jogai.

73 Emiatt szintén el kell utasítani az Európai Parlament azon érvét, hogy a mandátumvizsgálatról szóló saját határozata is jogellenes lenne, ha azt jogellenes tagállami aktusra – a jelen esetben B. Donnicinek az olasz választási bizottság általi képviselővé nyilvánítására – kellene alapoznia.

74 A jelen ügyben az Európai Parlamentnek, illetve a tagállami hatóságoknak az Európai Parlament tagjai mandátumának vizsgálatára vonatkozó hatásköre – ellentétben azzal, amit az Európai Parlament a C-64/05. P. sz., Svédország kontra Bizottság ügyben 2007. december 18-án hozott ítéletre (EBHT 2007., I-11389. o.) hivatkozva állít – egyértelműen megoszlik a közösségi szint és a tagállami hatóságok között. E tekintetben az Európai Parlamentnek az 1976. évi okmány 12. cikke alapján kizárólag arra van hatásköre, hogy döntsön az ezen okmány rendelkezései alapján felmerülő minden vitás esetben, kivéve azokat, amelyek az ezen okmányban említett nemzeti szabályokból erednek, míg a tagállami hatóságok feladata kihirdetni a közösségi joggal összhangban lévő tagállami rendelkezések alapján megállapított eredményeket.

75 Következésképpen az Európai Parlament az 1976. évi okmány 12. cikke alapján köteles lett volna tudomásul venni az olasz választási bizottság eredményeket kihirdető határozatát, és nem volt hatásköre arra, hogy állítólagos szabálytalansága miatt eltérjen ettől a tagállami aktustól. A megtámadott határozat annak következtében, hogy az eredményeket kihirdető aktussal ellentétben érvénytelennek nyilvánította B. Donnici mandátumát és igazolta A. Ochetto mandátumát, megsértette ezen okmány 12. cikkét.

76 Mindezek alapján a megtámadott határozatot meg kell semmisíteni. E körülmények között a Bíróságnak nem kell döntenie az Olasz Köztársaság és B. Donnici által

keresetük alátámasztására felhozott többi jogalapról. Következésképpen B. Donnici másodlagosan előterjesztett kérelmei tárgytalanná váltak.

A költségekről

77 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az Európai Parlamentet, mivel pervesztes lett, az Olasz Köztársaság és B. Donnici kérelmének megfelelően kötelezni kell a jelen eljárás költségeinek viselésére. Ugyanezen cikk 4. §-a első bekezdésének értelmében az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket; ugyanezen § harmadik bekezdése értelmében pedig a Bíróság elrendelheti, hogy az előző bekezdésekben nem említett beavatkozók maguk viseljék saját költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság megsemmisíti a Beniamino Donnici mandátumának vizsgálatáról szóló, 2007. május 24-i 2007/2121 (REG) európai parlamenti határozatot.

2) A Bíróság az Európai Parlamentet kötelezi a B. Donnici részéről felmerült költségek és az Olasz Köztársaság részéről felperesi minőségében felmerült költségek viselésére.

3) Az Olasz Köztársaság maga viseli beavatkozói minőségében felmerült saját költségeit, a Lett Köztársaság és A. Occhetto maguk viselik saját költségeiket.

Aláírások